

De Eraut

voor de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 18 October 1914. N°. 1917.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentiën aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f .10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertentiën: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f .20.
Aanvragen en vernedeling van leidegaven f .12 per regel.

Van de Voleinding

CXLIV.

VIJFDE REEKS.

VI.

De spijzen zijn voor den buik, en de buik is voor de spijzen; maar God zal beide deelen en die te niete doen. Doch het lichaam is niet voor de hoerij, maar voor den Heere, en de Heere voor het lichaam.
1 Corinthhe 6:13.

Vast staat derhalve, dat de levenssfeer in de engelenwereld een andere is, dan de onze in deze stoffelijke, zienlijke wereld; maar even vast staat, dat engelen uit hun wereld in onze wereld kunnen overgaan en verschijnen, en evenzoo, dat met name de Christus uit onze levenssfeer in die andere die om Gods Troon is, opvoer. Op één enkel punt geeft de apostel van Tarsen over het gevolg en den overgang uit sfeer in sfeer zelfs nader bescheid. In 1 Cor. VI: 13 lezen we toch: »Alle dingen zijn mij geoorloofd», d.w.z. de ceremonieele ordinantien die Israël b.v. over reine en onreine voedingsmiddelen ontving, gelden na de verschijning van den Middelaar niet meer, ik mag nu alle spijzen eten; maar, zoo gaat nu de apostel voort, al is 't dat het ceremonieele verbod over de niet-reine spijzen wegviel, toch zijn daarom, ook uit algemeen beginsel, nog niet alle dingen oirbaar; behalve de ceremonieele wetten die Israël ontving, zijn er ook algemeen geldende wetten, wij zouden zeggen, wetten die uit de Gemeene Gratie voortvloeien, en die voor alle volken gelden. Daarbij nu wijst hij op dit feit: »De spijzen zijn voor den buik, en de buik is voor de spijzen, maar God zal beide, dese en die, te niet doen. Doch het lichaam... is voor den Heere, d.i. voor Christus, en de Heere is voor het lichaam». Dit nu merkt Paulus op, doelende op het leven dat Gods kinderen nog op deze aarde tot aan hun dood toe voortzetten. Doch juist met het oog hierop, stelt hij als regel, dat reeds ons leven op aarde, zooveel 't kan, beheerscht moet worden door den hooger heilzaam, die ons na onzen dood wacht. Dit nu noopt hem er op te wijzen, dat na ons sterven en in het leven der opstanding, ook datgene, wat voor het lichaam geldt, een ander karakter zal dragen. Hier zijn we genoodzaakt ons lichaam te voeden, omdat er in het leven een rusteloos proces van vertering plaats grijpt. Maar, zoo merkt hij nu op, beeld u nu niet in, dat gelijke behoefte ook voor het verheerlijkte lichaam, hier namaals, zal bestaan. Wat nu als buik, d.i. als maag en ingewand, voor ons lichaam onmisbaar is, zal 't lichaam blijven voortbestaan, houdt dan op bij ons te hooren. Heel het proces van voeding dat in maag en ingewand, en dat heet hier buik, plaats grijpt, houdt dan op te werken. God, zoo zegt de apostel, zal en buik en spijze te niet doet; iets waaruit volgt dat het verheerlijkte lichaam, dat door de opstanding ons deel zal worden, niet meer aan de wet van voeding en vertering onderworpen zal zijn. Het is ons uiterst moeilijk, ons hiervan een voorstelling te maken. Wat de Stoïcijnen als leuze aanhieven, dat alles gestadige wijziging ondergaat, en dat niets blijft wat het is en zooals het is, geldt metterdaad van mensch en dier, van dier en plant, en tot op zekere hoogte zelfs van de anorganische stoffen. Slechts zeer enkele stoffen, zooals graniet en marmer, en velerlei metaal vertoonen hooge duurzaamheid, waarbij men echter nimmer vergeet, dat ze zelven toch product zijn van geweldige veranderingen die in een vroegeren wereld-stand plaats grepen. Aan de lijnen in het marmer zien we dit nóg.

Hiertegenover nu stelt de apostel, dat in het rijk, waartoe het verheerlijkte lichaam des menschen zal behooren, dit verschijnsel van gestadige slijting en vertering, dat dus van zelf gestadigen toevoer van nieuwe spijze eischt, zich niet alzo zal voordoen. Hoe het alsdan zijn zal, teekent hij ons niet voor noch beeldt het ons af. Er volgt niet uit, dat er geen opnemmen van andere elementen zal zijn, want Christus zelf sprak van een nieuw drinken van den wijn in het Koninkrijk zijns Vaders, en het beeld van een heilig, verheerlijkt Avondmaal, dat aan de Bruid van het Lam zal ten deel vallen, komt herhaaldelijk voor. Alleen maar, en hierop komt het hier aan, dat alles zal heel anders worden dan het nu is. De bedingen en voorwaarden, de ordinantien en wetten, waaraan thans het levensproces in ons lichaam onderworpen is, zullen in de toekomst een geheel gewijzigd karakter dragen. Ook al zal het grondtype van ons wezen, voor

zoever dit in ons lichaam is uitgedrukt, blijven wat het is, zoo zal er toch zoodanige verandering intreden, dat uit wat hier op aarde plaats grijpt en het lichaam bindt, niets hoegenaamd is af te leiden voor den toestand die ons in het rijk der heerlijkheid wacht. Bij overgang uit sfeer in sfeer treedt vanzelf een daarmee samenhangende verandering van staat in. Een engel die nederdaalt, verschijnt niet gelijk hij in den hemel verkeert, en zijn taal is dan niet de taal waarin het Hallelujah voor Gods troon wordt gezongen. De engelen treden hier op in een vorm en gedaante, die in overeenstemming is met ons aardse leven, en de taal waarin ze Hagar en de Patriarchen toespraken, is de taal die destijds in Kanaän de gebruikelijke was. Paulus sprak van »onuitsprekelijke woorden», die hij in het hemelsche visioen beluisterd had, woorden in een taal die te hemelsch was, om op aarde door hem nagestamd te worden. De metamorfose van den engel die hier op aarde nederdaalt, om een hem gegeven last te volbrengen, is alzo waarlijk geen geringe; iets wat te meer opmerkelijk is, daar de Christus zelf, als de Engel des Heeren, in zulk een gedaantewisseling aan Abraham en anderen verscheen. Natuurlijk is dan ook niet bedoeld, dat de engel Gabriël, na in dier voege zijn last volbracht hebben, nu in mensche lijke gedaante bleef voortbestaan, en in mensche lijke taal bleef spreken. Het kan niet wel anders ondersteld, of na kwijting van zijn last, is hij weer als engel in het engelenheir teruggegaan, om in 't »Heilig, heilig!» zijn God weer groot te maken.

Er is dus metamorfose, er is overgang, maar geheel vrij. Hiermede is bedoeld, dat de engel die verscheen, dit deed op een wijze, die niet bepaald en beheerscht werd door algemeen geldende natuurwetten. Niet, dat we hier aan vrij spel denken. Spel greep er allerminst plaats. Ook hier werd wat plaats greep door God Almachtig verordend en gerealiseerd, en zulks naar vaste ordinantien. Alleen maar, deze ordinantien waren niet gelijk aan de onder ons geldende natuurwetten. Van de wetten die hier onverbiddelijk gelden, was al zulk een metamorfose geheel onafhankelijk, en in dien zin vrij. Het betekend daarom niets hoegenaamd, of men al uit de onder ons geldende natuurwetten concludeert, dat zulk een engel-verschijning niet aldus kon plaats hebben. Dit zou doorgaan, zoo voor de engelen gold wat voor ons geldt, en zoo wat onze existentie beheerscht, ook hun wezen en handelen bepaald. Maar juist dit is niet zoo. Zij en wij behooren tot een onderscheiden bestaanssfeer. In beide sferen gelden eigen wetten en ordinantien. Wat bij ons geldt, geldt niet voor hen, en wat voor hen geldt, geldt niet voor ons. Ook nu reeds kennen we zulk een verschil van wet en wet. De wet van de elektrische kracht is een geheel andere dan de schoonheidswet, die den vorm van roos of anjelier of orchidee beheerscht, eenvoudig omdat de electriciteit en het aesthetische tot twee geheel verschillende sferen behooren. Hier geldt dit natuurlijk alleen den uitingvorm van twee existentiën die in den grond één zijn. Plaats ge daarentegen de levenssfeer om Gods Troon naast of tegenover de levenssfeer van de zienlijke dingen, dan neemt de tegenstelling, of wilt ge het onderscheid, een principieel karakter aan, en daarom valt, als een engel in onze sfeer optreedt, door ons over wat kan of niet kan, niets te beslissen. Het recht hietoe zouden we dan eerst bezitten, zoo we ook die edeler levenssfeer van nabij kenden, en de wetten die in die sfeer het leven beheerschen, nauwkeurig onderzoeken konden. Nu we dit niet kunnen, is met de kennis van de wetten die onze levenssfeer beheerschen, hier niets uit te richten. Wat kan of niet kan, is voor ons niet uit te maken. Alle verschijning van iets uit de eene sfeer in de andere is iets apart, vormt een uitzondering, is een afzonderlijke daad Gods, die in de bestaande orde van beide levenssferen ingrijpt; iets wat dan een wonder daartelt.

Is men nu in dit aardse leven zoo beklemd, dat men zich geen andere existentie denken kan, de mogelijkheid zelfs van het bestaan van een andere sfeer niet kan aannemen, en op grond hiervan al wat desangående ter onzer kennis kwam, verwerpt, welnu, dan gaat men in dit eindige op, dan is het geestelijk zintuig van het geloof in zulk een aan den oog van den blinde of aan het oor van den doove gelijk, en baat het niet, of ge hem van ongelijk overtuigen wilt. Dat velen, zeer velen zelfs, er zoo aan toe zijn, behoeft u nu allerminst te verwonderen. Iemand die nooit anders gezien had dan de ijsbergen en ijsschotsen aan de Noordpool, zou, als

hem in prachtig schilderstuk een beeld van Java's natuurweelde getoond werd, evenmin kunnen aannemen, dat metterdaad zulk een geheel andere natuur bestond. Alleen de betrouwbaarheid van de poolonderzoekers zou zulken het geloof in de realiteit van zulk een heel andere natuur kunnen aanbrengen. En zoo ook is het hier. Ge moogt nooit vergeten, dat toen, dank zij de Schepping, beide sferen nog ongescheiden in elkaar schoven, die strijd voor 't mensche lijke bewustzijn nog geenszins bestond. Zelfs in weerwil van 't feit, dat de val in de engelenwereld reeds had plaatsgegrepen, toont wat ons uit het Paradijs gemeld wordt, nog een gansch natuurlijke gemeenschap van den mensch met zijn God, van de sfeer van het Paradijs met de sfeer der hooge hemelen, en zelfs nog van de gevallen engelen met den nog onzondigen mensch. Ware dan ook de gesteldheid van deze aarde en het zielsbewustzijn in den mensch gebleven wat 't oorspronkelijk was, zoo zouden ook wij nu nog geen de minste moeilijkheid hebben, om de saamhoorigheid van de gemeenschap van beide sferen, niet slechts aan te nemen, maar zelf te gevoelen. Verandering is hierin alleen gekomen door den val en door den vloek. Hierdoor zijn beide, de aardse sfeer en de sfeer om den Troon Gods, tegenover elkander komen te staan. De deuren en vensters van onzen tabernakel zijn altoos toegesloten. En nu zien we uit onze sfeer in de andere niet meer in, of God moet een van die deuren of een van die vensters tijdelijk voor ons opensluiten; en dat is het wonder.

Dat Jezus bij zijn Hemelvaart, toen hij opvoer, eer hij de aarde bereikte waar Gods Troon hem wachtte, heel den afstand doorloopen moest die onze aarde scheidt van de verstaftgelegde star in het firmament, is daarom een volstrekt ongerijmde bewering. Reeds de tegenstelling tusschen het eindige karakter van de zichtbare wereld en het oneindige karakter van de uitstraling van Gods kracht en heiligheid, maakt dit tot dwaasheid. In het zienlijke of waarneembare hangt alles saam op een wijze, die alle atomen saam zich als in één machtig organisch geheel doet ontplooiën. Doch poogt ge uit deze atomen en deelen tot het geestelijke over te gaan, dan strekt juist wat monisten en materialisten als Haeckel en anderen ons voor houden, ten bewijze, hoe volstrekt ondoenlijk het is, het geestelijke uit het atoom te verklaren. Reeds in onze tegenwoordige levenssfeer hebben we daarom met tweeërlei, geheel onderscheiden, substantien te doen. God en het Heelal zijn niet één, maar twee, en die tweeheld, dit dualisme plant zich naar alle zijden voort. Samenhang is er zeer zeker, maar geen identiteit. Al wat in ons atomen-universum wordt waargenomen, is niets dan een door God ingestelde orde voor de buitenzijde van de existentie van wat tot dit eindige heelal behoort. Doch hieruit volgt in het minst niet, dat de geheel andere levenssfeer, die om Gods Troon is, niet anders te denken zou zijn, dan als hoog boven dat heelal gelegen, zoodat men ze eerst bereiken kon, na heel het eindige heelal doorloopen, doorvlogen of doordruifd te hebben. Hoog is een tweezijdig begrip, gelijk we opmerkten. Hoog naar lengtemaat is alleen van toepassing op wat uitwendig bedoeld is; maar hoog kan ook overdrachtelijk worden gebezigd van wat zich boven het min-eede verheft. Dan is het zedelijk, dan is het geestelijk bedoeld, en heeft met lengtemaat of afstand niets uitstaande. Een hooggeplaatst persoon kan zeer wel in de vlakke wonen, en laaggeplaatsten kunnen boven, hoog op de bergen, de grenswacht houden. Goud is van hooge waarde bij het koper vergeleken. Zelfs spreekt men van hoogere en lagere studien, van hoogere en lagere orde, van hoogeren en lagere adel en zooveel meer. Zeer wel kan derhalve, ook waar sprake is van de onderscheiden levenssferen, gezegd, dat er een levenssfeer is die hooger staat dan onze aardse levenssfeer, zonder dat hiermee ook maar in 't minst bedoeld zij, dat de eene plaatselijk boven de andere zou liggen. De apostel betuigde in de Synagoge van Antiochie: »De God van dat volk Israël heeft onze vaders uitverkoren en het volk verhoogd, en heeft hen met een hoogen arm uit Egypte geleid.» Als Jesaja zegt: »Hij buigt de hooggezeten neder, heeft dit met plaatselijke verhoging niets gemeen. Zegt de Psalmist: »O Heere, mijn oogen zijn niet hoog,» zoo valt ook hier alle plaatselijke beduidenis van hoogheid weg. En heet het in Ps. 139: 6: »De kennis is mij te wonderbaar, zij is mij te hoog,» zoo is evenmin aan hoogheid in plaatselijke zin gedacht. Een hooge

betrekking, een hooge positie, een hooge roeping, of wat dies meer zij, wijzen allen op een begrip van hoogheid, dat afstand noch lengtemaat insluit, en eeniglijk in overdrachtelijke zin op een hoogere orde doelt. En nu is 't zeer zeker waar, dat in de Schrift »hooge hemelen», »derde hemel» enz. een plaatselijke indruk maken, maar dit neemt niet weg, dat 't geen plaatselijk verre van ons is, geestelijk ons zeer nabij kan wezen, en dat derhalve de hemelen, waarin Gods Troon schittert, volstrekt niet te denken zijn, als op de manier van een nog hooger berg-top die boven den hoogsten ons bekenden berg nog uitsteekt, maar als een levenssfeer van hooge orde, en zulks wel van zoo geheel andere orde, dat de hemelen om Gods Troon door heel het zichtbare heelal kunnen heendringen, er in en er buiten kunnen zijn, en steeds een geheel zelfstandige positie innemen. Het begrip van »verheven» bevestigt deze opvatting. Ook »verheven» kan plaatselijk worden genomen. Als we in Ezechiël 17: 22 lezen van een teeder twijgje, dat Jehovah zetten zal »op een hoogen en verheven berg», dan wijst de bijvoeging van berg er op, dat het woord verheven even als het begrip hoog hiervan hoog in ruimte bedoeld is. Als in Jesaja 26: 5 staat: »Hij buigt de verheven stad neder», zoo is ook hier het beeld doelend op een hoog-liggende, ommuurde stad. En geheel 't zelfde geldt van wat in Numeri 9: 22 staat, dat de wolk boven den tabernakel »verheven werd.» Doch al staat 't hiermee vast, dat verheven, afgeleid van verheffen, óók plaatselijk bedoeld kan zijn, toch is het aan geen twijfel onderhevig, of verheven heeft in verreweg de meeste plaatsen der Heilige Schrift, waar het voorkomt, geestelijke beduidenis en wijst dan op het hoog verheven zijn in positie, in orde, en in edelheid van wezen. »Gij zijt, zingt de Psalmist (97: 9) zeer hoog verheven boven alle goden»; (Psalm 148: 13) »zijn naam alleen is hoog verheven.» Jesaja zegt evenzoo (11: 17): »De Heere alleen zal in dien dag verheven zijn,» en in hoofdstuk (57: 15): »Want alzo zegt de Hooge en Verhevene.» Natuurlijk blijft 't altoos beeldspraak en denkt de Oosterling vooral hierbij steeds aan het zienlijke, waarvan de beeldspraak genomen is, zoodat zeggens als van »hoogste hemelen» en »derde hemel» zich van zelf verklaren; maar op zichzelf is met de hoogheid en verhevenheid van de woonstede Gods en van den Troon des Almachtigen, en dus zoo ook met de Rechterhand Gods, niet anders bedoeld, dan dat het hier een andere levenssfeer geldt van een hooger karakter en van verhevene aard en natuur. De omstandigheid, dat wat 's nachts boven ons is, overdag beneden ons zal zijn, en dat hetgeen voor wie op Java woont beneden is, hier te lande boven ons kan zijn, vormt dan ook in 't minst geen beletsel, om onze smeking tot Gods Troon te doen opgaan. Niemand denkt er zelfs onder het bidden aan, dat onze aarde zich in een etmaal wentelt, en dat dus wat nu boven is, straks beneden ons zijn zal. Zelfs een kind, dat van de omwenteling van de aarde om haar as hoorde, zal niet zeggen bij zijn avondbedje: »Maar is God nu beneden?». Het plaatselijke in den zin van ons zienlijk heelal mag ons hier niet ophouden. De sfeer om Gods Troon is daar onafhankelijk van, en de Christus die aan Gods Rechterhand gezeten is, zit niet miljoenen en milliarde kilometers hoog boven ons, of van ons af, maar men voelt hem, onder het bidden vlak bij, alleen maar in een andere existentie-sfeer.

Had nu van den aanvang af tusschen onze aardse levenssfeer en de levenssfeer om Gods Troon niet alleen zulk onderscheid, maar zelfs een volstrekte afscheiding bestaan, zoo zou deze tweeheld een altoosdurend karakter dragen, en uit dien hoofde voor ons noodlottig zijn. Dat is dan ook 't noodlottige voor wie niet tot verzoeking komt, maar in het eeuwig verderf afdoelt. Doch op zichzelf staat 't hiermede heel anders. Op zich zelf bestond er van meet af, d.i. van af de ure der Schepping, wel onderscheiding maar geen afscheiding, en velerle sterke doorwerking der gemeenschap. Reeds wezen we er op, hoe al wat we uit het Paradijs vernemen, die sterksprekende gemeenschap van beide levenssferen doet uitkomen. Doch hier komt nu, voor wat de Hemelvaart van Jezus aangaat, nog bij, dat de afscheiding die door val en vloek zoo bijna hermetisch tot stand kwam, niet mag worden opgevat als zou ze eindeloos bestendig worden, maar te verstaan is als een tijdelijke afscheiding, die in de Voleinding tot de oorspronkelijke gemeenschap terug keert, ja, sterker nog, in de Voleinding een volkomenheid van harmonie zal vertoonen, die 't geen

in het eerste Paradijs schitterde, nog zeer verre in de schaduw zal stellen. Het einde zal eens zijn, dat beide sferen blijken niet anders dan de vocalen en de consonanten van het eeuwige Woord Gods te zijn. Alles loopt eens uit op één Goddelijke, heilige, volkomene harmonie, en wel onder dit tweeërlei beding, dat ten eerste alle scheiding en scheuring die zonde en vloek aanbracht, tot onkenbaar wordens toe te niet gaan, en ten andere, dat hetgeen in het Paradijs nog slechts den aanvang van Gods majesteit vertoonde, alsdan de voleinde glorie onzes Gods openbaren zal.

Hierop nu is Jezus Hemelvaart gemunt. Ze doelt er op. Ze verwezenlijkt die harmonie in beginsel. Eerst is ook de Zone Gods in de afscheiding ingegaan. Dat was zijn zelfvernederen in de Vleeschwording, en die zelfvernederen is doorgegaan tot in dood en graf. Maar op den derden morgen is die afscheiding in beginsel te niet gedaan en overwonnen. Niet op eens, niet plotseling, maar in een periode van 40 dagen is toen de losmaking van Jezus uit deze nog altoos misvormde levenssfeer voleind. De overgang ging langzaam toe, opdat de discipelen de realiteit van Jezus opstanding en de onveranderde gedaante van zijn verschijning waarnemen en bevestigen konden. Maar blijven kon die halfslachtigheid niet. De metamorfose moest ten einde toe doorwerken. Al wat in de Vleeschwording en in het Lam Gods tot vernederen had geleid, moest nu opgeheven in verhoging en verheerlijking, en ten slotte moest het oogblik komen, waarop voor Jezus alle gevolg van zonde en vloek in zijn lichamelijke, mensche lijke verschijning ophield te bestaan, en zijns een mensche lijke existentie werd, gelijk die ons aller deel zou zijn geweest of geworden, zoo geen val ware ingetreden. De Zone Gods had onze mensche lijke schamelheid aangenomen, maar ze in zijn eigen persoon allengs zoo verwerkt, dat de ongescheiden mensche lijke natuur in hem uit de vernederde natuur vanzelf opkwam. Jezus onderging alzo van zijn Verrijzenis af tot op 't oogenblik dat hij den hemel om Gods Troon inging, een gestadige verandering. Almeer viel weg wat, als gevolg van onze zonde, in onze mensche lijke verschijning verlaagd en vernederd is, en almeer kwam op, wat uit de zuivere kiem van ons type als mensch, zich naar Gods oorspronkelijk bestel, uit ons ontwikkelen kon. Zoo ontplooidde zich zijn gedaante, niet conform de paradijsgehalte van Adam, maar conform het nog veel hooger ideaal, waartoe Adam, ware hij niet gevallen, vanzelf zou zijn opgeklimmen. In en onder zijn opvaren ten hemel had Jezus die voltooid gedaante verworven, die na de opstanding het deel van Gods gezaglijk volk op de nieuwe aarde, onder den nieuwen hemel, zal zijn. Het wezen, het type bleef naar wat de Zone Gods uit Maria had aangenomen, maar, dank zij de verheerlijking, ontplooidde zich nu een gestalte, die bij onze aarde niet meer paste, die niet meer voegde voor dit verbarsterde leven, maar die zich aansloot bij de harmonie der sferen die in de Voleinding eens te komen stond.

Hierdoor nu wordt geheel te niet gedaan elke bedenking, die ontleend is aan de bewering, dat toch ook Jezus, zoolang hij in 't lichaam is, een zeker gewicht van stof aan zich heeft; dat Jezus lucht moet kunnen inademen om te kunnen blijven leven; dat ook Jezus spijzen nemen moet om niet te verhongeren; en dat hij, om, van deze aarde uitgaande, het hooge punt boven alle vaste sterren te bereiken, eeuwen moet gebruikt hebben voor zijn verplaatsing; ja, dat de Christus voor zijn terugkeer en wederkomst op deze aarde evenzoo weer eeuwen behoeven zou, om, uitgaande van het punt in het heelal waar hij nu in heerlijkheid zetelt, onzen dampkring weer te kunnen naderen. Dit zou alleen gelden, zoo Jezus niet verheerlijkt was, d. w. z. zoo hij, zonder metamorfose, gebleven ware in de gedaante en existentie, waarin hij hier op aarde verkeerd heeft tijdens zijn omwandeling. Al is het toch, dat ook destijds reeds een en ander van Jezus bericht wordt, dat wij alzo niet kunnen, b.v. zijn wandelen op zee, zijn bestaansverhoging op den Tabor, en zooveel meer, toch is het aan geen twijfel onderhevig, of vóór zijn Opstanding deed ook in Jezus de mensche lijke natuur haar eischen gelden, die leidden tot een vermoed worden, tot een hongeren naar spijze, tot een dorsten naar water, en zooveel meer. Werd dan ook beweerd, dat Jezus in die vernederde gestalte ten hemel zou zijn opgevaren, en in die vernederde gestalte alsnu aan Gods Rechterhand gezeten is, zoo zou de critiek volkomen gelijk hebben, met dit voor onmo-